

## **Tècniques de Preparació de Coadjuvants en Fisioteràpia per a la Realització d'Exercici Físic 2014/2015**

Codi: 103009

Crèdits: 6

| Titulació            | Tipus | Curs | Semestre |
|----------------------|-------|------|----------|
| 2500892 Fisioteràpia | OT    | 4    | 0        |

### **Professor de contacte**

Nom: Ishar Dalmau Santamaría

Correu electrònic: Ishar.Dalmau@uab.cat

### **Utilització de llengües**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

### **Prerequisits**

No hi ha prerequisits oficials.

L'assignatura optativa és de quart curs i s'imparteix durant el segon semestre, període en què s'hauran adquirit durant el grau els coneixements teòrics i pràctics que permetran una completa comprensió dels temes que es tracten en aquesta assignatura.

### **Objectius**

L'assignatura optativa proporciona els coneixements bàsics necessaris per conèixer i analitzar des de la rigurositat de l'evidència científica biomèdica, els fonaments, els mecanismes d'acció i l'eficàcia terapèutica de la medicina complementària (medicina no convencional).

Els objectius generals de l'assignatura són:

a) Conèixer els fonaments generals de la medicina complementària (medicina no convencional) segons la classificació del NCCAM-NIH (National Center for Complementary and Alternative Medicine-National Institute of Health, USA), i els seus procediments i actuacions en l'àmbit de la fisioteràpia encaminats a la terapèutica clínica tant a nivell hospitalari, extrahospitalari, i de l'atenció primària i comunitària. Rebran especial atenció les tècniques i teràpies del grup "Intervencions Ment-Cos" i els "Mètodes de Manipulació i Basats en el Cos" d'aquesta classificació. Les intervencions ment-cos utilitzen tècniques i teràpies designades per a millorar la capacitat mental i influir en les funcions del cos i els símptomes. Els mètodes de manipulació i basats en el cos inclouen als mètodes que es fonamenten en la manipulació i/o moviment del cos.

b) Conèixer les tècniques i teràpies complementàries (medicina no convencional) a la fisioteràpia per a la promoció i el manteniment de la salut.

c) Conèixer i comprendre els mecanismes d'acció de la medicina complementària (medicina no convencional) i la seva evidència científica mitjançant els estudis realitzats en recerca bàsica i recerca clínica segons l'anàlisi crítica i rigurosa del mètode científic.

### **Competències**

- Analitzar i sintetitzar.

- Comunicar-se de manera efectiva i clara, tant oralment com per escrit, amb tots els usuaris del sistema sanitari, així com amb altres professionals.
- Demostrar que té prou coneixement dels mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutics encaminats a la realització d'activitats dirigides a la promoció i manteniment de la salut.
- Demostrar que té prou coneixement dels mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutics, encaminats a la terapèutica clínica.
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar.
2. Aplicar diverses tècniques complementàries de la fisioteràpia relacionades amb: la relaxació, el moviment harmònic, la presa de consciència del propi cos, l'alliberament de tensions i la disminució de l'estrès.
3. Dirigir sessions en grup de les tècniques complementàries desenvolupades.
4. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
5. Organitzar sessions en grup de les tècniques complementàries desenvolupades.

## Continguts

### A. Breu descripció de continguts de la matèria:

Tècniques complementàries de fisioteràpia relacionades amb: la relaxació, el moviment harmònic, la presa de consciència del propi cos, l'alliberació de tensions i la disminució de l'estrès, etc. Per cadascuna de les tècniques es desenvoluparan els següents aspectes: característiques i desenvolupament pràctic de la tècnica; adaptació de la tècnica a diferents tipologies de pacients/usuaris.

### B. Descripció detallada de continguts de la matèria:

#### 1. INTRODUCCIÓ:

1.1. Què s'entén per medicina complementària (medicina alternativa, medicina no convencional, medicina holística, medicina integrativa).

1.2. Antecedents històrics de la medicina complementària (medicina no convencional).

1.3. Importància social de la medicina complementària (medicina no convencional):

- a. Motivacions que indueixen a la població a utilitzar la medicina complementària (medicina no convencional).
- b. Incidència de l'ús de la medicina complementària (medicina no convencional) en la població de països desenvolupats.

1.4. Formació universitària en medicina complementària (medicina no convencional).

1.5. Classificació de la medicina no convencional (classificació del 'National Center for Complementary and Alternative Medicine-National Institute of Health' dels EEUU):

- a. Sistemes mèdics alternatius (no convencionals).
- b. Intervencions ment-cos.
- c. Tractaments basats en la biologia.
- d. Mètodes de manipulació i basats en el cos.

e. Teràpies energètiques.

1.6. Indicacions generals de la medicina complementària (medicina no convencional): introducció a la medicina integrativa ('integrative medicine').

a. Indicacions generals de la medicina complementària (medicina no convencional) a la fisioteràpia.

1.7. Efectes indesitjables de la medicina complementària (medicina no convencional).

1.8. Evidència científica de la medicina complementària (medicina no convencional):

a. Investigació bàsica i investigació clínica.

b. Plantejaments epistemològics emergents per la comprensió de la medicina complementària (medicina no convencional): pensament sistèmic, altres.

## 2. SISTEMES MÈDICS NO CONVENCIONALS:

2.1. Definició i conceptes generals.

2.2. Investigació bàsica i investigació clínica.

2.3. Classificació:

a. Medicina tradicional xinesa-Acupuntura.

b. Medicina naturista.

c. Teràpia neural.

d. Homeopatia.

e. Medicina Antroposòfica.

f. Altres: Ayurveda, medicinal tradicional oriental (tibetana, japonesa, altres), sistemes tradicionals desenvolupats per cultures natives nord-americanes, d'Amèrica del Sud i Central, aborígens, africanes, altres.

2.4. Fisioteràpia i sistemes mèdics no convencionals.

## 3. INTERVENCIONS MENT-COS:

3.1. Definició i conceptes generals.

3.2. Investigació bàsica i investigació clínica.

3.3. Classificació:

a. Hipnosi. Programació Neurolingüística (PNL). 'Coaching'. Altres.

b. Tècniques de meditació, relaxació (visualització, respiració), altres.

c. Altres mètodes d'intervenció ment-cos: Arteteràpia, Musicoteràpia, loga, Tai-txi, altres.

3.4. Fisioteràpia i intervencions ment-cos.

## 4. TRACTAMENTS BASATS EN LA BIOLOGIA:

4.1. Definició i conceptes generals.

4.2. Investigació bàsica i investigació clínica.

#### 4.3. Classificació:

- a. Teràpies basades en herbes/plantes. Classificació: aromoteràpia, fitoteràpia, flors de Bach, altres.
- b. Dietes especials i nutrició.
- c. Teràpies biològica/orgànica/farmacològica.

#### 4.4. Fisioteràpia i tractaments basats en la biologia.

### 5. TERÀPIES BASADES EN LA MANIPULACIÓ DEL COS:

#### 5.1. Definició i conceptes generals.

#### 5.2. Investigació bàsica i investigació clínica.

#### 5.3. Classificació:

- a. Massatge terapèutic.

Classificació: massatge occidental (massatge suec, reflexologia, drenatge limfàtic, tècnica Alexandre, altres), massatge oriental (shiatsu, tuina, massatge ayurvèdic, altres).

- b. Teràpies amb les mans.

Classificació: quiropràxia i osteopatia.

#### 5.4. Fisioteràpia i teràpies basades en la manipulació del cos.

### 6. TERÀPIES ENERGÈTIQUES:

#### 6.1. Definició i conceptes generals.

#### 6.2. Investigació bàsica i investigació clínica.

#### 6.3. Classificació:

- a. Camps biològics. Classificació: Qigong, Reiki, tacte terapèutic, altres.

- b. Teràpies bioelèctriques. Classificació: camps de polsos, camps magnètics, camps de corrent alterna o directa, altres.

#### 6.4. Fisioteràpia i teràpies energètiques.

### 7. CONCLUSIONS

## **Metodologia**

Teoria (classes magistrals; tipologia TE):

Sessions programades: 37,5 hores classes magistrals (1h per sessió). El número de sessions per dia lectiu són mínim 2 i màxim 3.

Classes magistrals presencials sobre els continguts bàsics de l'assignatura impartides pel professor i amb suport de TIC. L'assistència a les classes presencials és important en quant a què facilita remarcablement l'estudi posterior del material docent. Durant les classes, a més, s'incentiva la participació i la interacció entre l'alumne i el professor.

Les classes presencials s'organitzen en 6 blocs (detallats a continuació i amb el número d'hores teòriques assignades per cada bloc).

1. Introducció a la medicina complementària (medicina no convencional) (7h.)
2. Sistemes mèdics alternatius (6h.)
3. Intervencions ment-cos (8h.)
4. Teràpies basades en la manipulació i el cos (8h.)
4. Tractaments basats en la biologia (2h.) i Teràpies energètiques (2h.)
5. Conclusions (2h.)
6. Taula rodona amb professionals de la fisioteràpia que utilitzen la medicina complementària (3h.).

Tipologies docents supervisades:

Tutories (presencials i/o virtuals sota la supervisió del professor) per a la comprensió de la matèria, desenvolupament dels objectius d'aprenentatge marcats, i l'elaboració del treball escrit i la sessió d'exercicis i habilitats (presentació oral d'una proposta de tractament explicant els mètodes i com es realitzarien).

## Activitats formatives

| Títol                                                                                                   | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                                                        |       |      |                          |
| Classes magistrals presencials.                                                                         | 37,5  | 1,5  | 2, 5                     |
| Tipus: Supervisades                                                                                     |       |      |                          |
| Tutories (presencials i/o virtuals)                                                                     | 22,5  | 0,9  | 2, 5                     |
| Tipus: Autònomes                                                                                        |       |      |                          |
| Estudi i realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums                                             | 27,5  | 1,1  | 2, 5                     |
| L'estudiant prepararà una sessió curta d'exercicis que després desenvoluparà a classe amb els companys  | 27,5  | 1,1  | 2, 5                     |
| Redacció de treballs sobre temes proposats a partir de recerca bibliogràfica, individualment o en grup. | 27,5  | 1,1  | 1, 2                     |

## Avaluació

1. L'avaluació de l'assignatura optativa per atorgar la qualificació final a l'alumne consta principalment de 2 parts:

a. Una prova tipus test de coneixements teòrics bàsics.

La prova de coneixements teòrics representa el 25% de la nota final.

Aquesta prova consisteix en un test objectiu d'elecció múltiple (5 opcions amb només una resposta vertadera) en les que es plantejaran preguntes sobre els coneixements bàsics de la matèria (NB), amb l'objectiu d'avaluar la integració dels coneixements adquirits al llarg de l'assignatura. Cada pregunta resposta vertaderament sumarà 1 punt i cada pregunta resposta incorrectament restarà 0.25 punts.

No es permetrà l'ús d'aparells electrònics com agendes, ordinadors o telèfons mòbils.

b. Treball escrit i exposició oral d'una sessió d'exercicis i habilitats.

El treball escrit, i l'exposició oral d'una sessió d'exercicis i habilitats (relacionat amb el treball escrit) comptarà el 75% de la nota final. El treball escrit representa el 15%, la sessió d'exercicis un 10% i les habilitats un 50%.

El treball escrit inclourà una revisió científica actualitzada sobre un tema relatiu al contingut de la matèria impartida. Exposició oral d'una proposta de tractament (relacionat amb el treball escrit) en què l'alumne explicarà els mètodes (sessió d'exercicis) i la forma en què el durien a terme (avaluació de les habilitats en l'aplicació de les diferents tècniques i teràpies).

2. La nota final (NF) es calcularà amb la fórmula següent:

$$NF = (NB \times 0,25) + (NT \times 0,75)$$

NB: Nota Coneixements Teòrics Bàsics (sobre 10 punts)

NT: Nota Treball escrit i exposició oral de la sessió d'exercicis i habilitats (sobre 10 punts)

És imprescindible superar les 2 parts de l'avaluació amb les següents qualificacions: NB  $\geq$  5; NT  $\geq$  5.

3. Definició de "no presentat".

"No presentat" serà aquell alumne que no es presenti a l'examen test de coneixements teòrics bàsics i no faci entrega del treball escrit.

4. Procediment de revisió de les proves,

Es determinarà un dia i un temps per a la revisió de la prova test de coneixements teòrics bàsics i del treball escrit.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                                                                                                                                                            | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Exercicis preparats per l'alumnes                                                                                                                                                                | 10% | 0,75  | 0,03 | 2, 3, 4, 5               |
| La habilitat manual en l'aplicació de les diferents tècniques, l'adequació de la tècnica/maniobra a la situació plantejada el bon criteri a l'hora de fer una valoració, mitjançant proves orals | 50% | 3,75  | 0,15 | 3, 4, 5                  |
| Prova escrita                                                                                                                                                                                    | 25% | 1,88  | 0,08 | 2, 5                     |
| Treballs escrits i els casos clínics presentats                                                                                                                                                  | 15% | 1,12  | 0,04 | 2, 3, 4, 5               |

## Bibliografia

Es comenta directament amb els alumnes.